Erityisasiantuntija Konsta Luukka
VN/3033/2023
30.1.2023

Eduskunta
Talousvaliokunta

Asiantuntijalausuntopyyntö

U 95/2022 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta komission asetukseksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen (de minimis -asetus).

Talousvaliokunta on pyytänyt liikenne- ja viestintäministeriön lausuntoa koskien valtioneuvoston kirjelmää eduskunnalle komission ehdotuksesta komission asetuksesti Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen. Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja toteaa kunnioittavasti seuraavaa:

Liikenne- ja viestintäministeriötä on kuultu U-kirjelmän valmistelussa ja yhtyy U-kirjelmässä esitettyihin kantoihin.

Keskeisimmät muutokset komission ehdotuksessa koskevat de minimis -asetuksen mukaisten enimmäismäärien korotusta, keskusrekisterin perustamista sekä muutamia oikeudellisesti selventäviä asiakohtia. Komission ehdotuksen mukaan asetus astuisi voimaan 1.1.2024. Nykyisin voimassa olevan de minimis -asetuksen voimassaolo päättyy 31.12.2023.

Yleisen de minimis -asetuksen nojalla voidaan lähtökohtaisesti myöntää tukea yrityksille kaikilla toimialoilla eräin poikkeuksin. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan osalta viimeisimmistä käyttöön otetuista de minimis -tuista voidaan esimerkkinä mainita tietoturvan kehittämiseen tarkoitettu tuki (nk. tietoturvaseteli). Aikaisempina vuosina de minimis –tukea on myönnetty esimerkiksi Enontekiön ja Seinäjoen lentoasemille. Komissio ehdottaa korotettavaksi jäsenvaltiossa yhdelle yritykselle kolmen verovuoden aikana myönnettävän vähämerkityksisen tuen enimmäismäärä nykyisestä 200 000 eurosta 275 000 euroon. Yleisen enimmäismäärän noston lisäksi komissio ehdottaa muutettavaksi maanteiden tavarakuljetuksia suorittaville yrityksille myönnettävän tuen enimmäismäärää nykyisestä 100 000 eurosta 137 500 euroon.

Toinen keskeinen muutosehdotus asetusluonnoksessa on kansallisen tai EU:n tason keskusrekisterin perustamisvelvoite tuen enimmäismäärän seurantaa varten. Jäsenvaltioiden olisi tarjottava täydelliset tiedot myönnetystä vähämerkityksisestä tuesta unionin tai kansallisen tason rekisterissä ja tarkistettava, ettei mahdollinen uusi tuki johda asianomaisen enimmäismäärän ylittymiseen. Asetusluonnoksen perusteella jäsenvaltioille jätettäisiin harkintavalta sen suhteen, kumpi rekisteri otetaan

käyttöön. Ehdotuksen mukainen keskusrekisteri olisi perustettava kuuden kuukauden kuluessa asetuksen voimaantulosta. Komission ehdotuksen mukaisen kansallisen keskusrekisterin perustaminen voitaisiin toteuttaa laajentamalla olemassa olevaa työ- ja elinkeinoministeriön ylläpitämää yrityspalveluiden asiakastietojärjestelmää (yritystukirekisteri) kaikkiin de minimis -tukia myöntäviin toimijoihin. Keskusrekisteriin perustuva kumulaatiovalvonta parantaisi yritysten oikeusturvaa lisäämällä läpinäkyvyyttä ja tukiviranomaisen näkökulmasta keskusrekisterin avulla riskiä de minimis –asetuksen mukaisen enimmäismäärän ylittävän tuen myöntämiseen saataisiin laskettua. Ehdotetun keskusrekisterin myötä siis vastuu tukien sääntöjen mukaisuudesta erityisesti tukikumulaation osalta ei enää olisi tukea saavan yrityksen ilmoituksen varassa, joten tukiviranomaisten näkökulmasta oikeusvarmuus lisääntyisi.

Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo U-kirjelmässä todetusti, että de minimis -tuen enimmäisrajan nostoa 275 000 euroon voidaan pitää perusteltuna inflaatiokehityksen johdosta, samalla kuitenkin todeten, että enimmäismäärän pitämistä suhteellisen alhaisena pidetään perusteltuna kilpailu- ja sisämarkkinapolitiikan näkökulmasta. U-kirjelmässä todetaan, että ottaen erityisesti huomioon jäsenvaltioiden hyvin erilaiset määrärahat kansallisiin de minimis -tukiin, tukirajan merkittävä nostaminen saattaisi lisätä tukikilpailun riskiä sisämarkkinoilla ja johtaa kilpailua vääristävään tukipolitiikkaan jäsenvaltioiden välillä. Tämän vuoksi ehdotettua korkeampaan enimmäisrajan nostoon tulisi suhtautua kriittisesti. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää esitettyä kantaa perusteltuna ja yhtyy siihen.

Liikenne- ja viestintäministeriö suhtautuu myönteisesti komission ehdotukseen velvoittaa jäsenvaltiot seuraamaan tuen enimmäismääriä kansallisen tai EU:n tason keskusrekisterin avulla, koska se mm. tehostaisi de minimis –tukien läpinäkyvyyttä, seurantaa ja vaikuttavuuden arviointia sekä tiedonsaantia tukien kohdentumisesta lisäten myös oikeusvarmuutta tuen myöntäjien ja tuensaajien osalta. Ministeriö pitää U-kirjelmässä esitetyllä tavalla komission ehdotusta kuuden kuukauden siirtymäaikaa keskusrekisterin käyttöönottoon lyhyenä ja katsoo täytäntöönpanotoimien takia riittäväksi siirtymäajaksi vähintään 12 kuukautta.

Liikenne- ja viestintäministeriö viittaa edellä esitettyyn ja toteaa näin ollen, että U-kirjelmä 20.12.2022 sekä siinä ehdotettu valtioneuvoston kanta vastaa ministeriön näkemystä asiassa.

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite
Eteläesplanadi 4
Helsinki
Postiosoite
PL 31
00023 Valtioneuvosto
Puhelin
029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@gov.fi
kirjaamo.lvm@gov.fi